

MAJANDUSTEATED

БЮЛЛЕТЕНЬ КОН'ЮНКТУРНОГО ИНСТИТУТА

KONJUNKTUURINSTITUUDI VÄLJAANNE
ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetused, tel. 430-23. Piskopi 2.
Talitus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüüti 10.
Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JÄ VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS
Majandusseksiooni juhataja J. Janusson
Põllumajandusseksiooni juhataja J. Kurkus
Seksiooni nõukogu esimees dr. E. Terasmäe

Nr. 32

Tallinn, 13. augustil 1940

VI aastakäik

SISU:

СОДЕРЖАНИЕ:

Lk.

Стр.

PÕLLUMAJANDUS

СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВ. ОТДЕЛ

Teravilja kokkuostu tingimused 502

Условия государственной закупки
зерна 502

Mesinduse areng 503

Развитие пчеловодства 503

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ И ТОРГОВЛЯ

Piimavedu raudteel 1939. a. 506

Железнодорожный транспорт молока
в 1939 г. 506

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

РЫНОК СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ
ПРОДУКТОВ

Võiturg 507

Масло 507

Juustuturg 507

Сыр 507

Kaseiin 508

Казейн 508

Peekoniturg 508

Бекон 508

Tapaloomade- ja lihaturg 508

Убойный скот 508

Toornahkade turg 509

Кожа 509

Kanamunaturg 509

Яйца 509

Piimaturg 509

Молоко 509

Aedviljaturg 509

Овощи 509

Kalaturg 510

Рыба 510

INFORMATSIOONI OSA

ИНФОРМАЦИОННЫЙ ОТДЕЛ

Eesti Panga nädala aruanne 510

Баланс Эстонского Банка 510

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBAN-
DUSE OSAKONNA TEATED

ИЗВЕСТИЯ ОТД. ВНЕШН. ТОРГОВЛИ
МИНИСТЕРСТВА ИНОСТРАНН. ДЕЛ

N. S. V. Liit. — Suur raudteede riik 511

S. S. S. P. — Великая железнодорож-
ная держава 511

PÕLLUMAJANDUS

TERAVILJA KOKKUOSTU TINGIMUSED УСЛОВИЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАКУПКИ ЗЕРНА.

Vabariigi valitsuse otsusega tehakse Riigi Viljasalvele ülesandeks teostada põllupidajailt nende oma talupidamistes 1940. a. kasvatatud rukki, nisu, otrade ja kaerte kokkuostu sellel määral, mis ületab talupidamiste omavajaduse. Ühtlasi kinnitas valitsus rukki ja nisu kokkuostu tingimused, määrates rukki hinnaks 17 senti kg, erikaalu 720 gr juures ja nisu eest 21 senti kg, erikaalu 790 gr juures.

Otrade ja kaerte hindade ja ostutingimuste asjus valitsus tegi majandusministrile ülesandeks esineda hiljem vastavate ettepanekutega, sest praegu ei ole veel selgunud kaerte ja otrade saagi suurus ja kvaliteet.

Vilja kokkuostu korras on tehtud mõningad muudatused. Nii ei teosta kokkuostu enam paralleelselt kaks riiklikku aparati, s. o. Riigi Viljasalv ja sõjavägi, vaid Riigi Viljasalv ostab koos rukki ja nisuga ka ottri ja kaeru, mis peale otstarbekohasuse võimaldab ühtlasi kokkuhoidu kuludes.

Kokkuostu teostavad Riigi Viljasalve poolt moodustatud raudteel liikuvad ostupunktid ja suuremates keskustes ühistegelised ettevõtted.

Seni on vilja kokkuostu korraldatud kahel viisil: põllupidajate keskel pakutava vilja kohta ankeeti korraldamata, mil puhul ostutähtpäevad ja -punktid määrati eelmise aasta vilja müügitähtpäevade alusel, ja ankeedi alusel. Eit viimane moodus on osutunud ostu tehniliseks läbiviimiseks otstarbekohasemaks ja võimaldab ka kindlamat kontrolli pakutava koguse tõelikkuse kohta, sest ankeetlehed peavad kandma vallavalitsuse tõendust, siis jääda ka käesoleval aastal ankeedi mooduse juure.

Pärast ankeetlehtede kokkuvõtmist ja tagajärgede selgumist tehakse Riigi Viljasalve poolt põllupidajale vallavalitsuste kaudu ja kuulutuste teel teatavaks vilja kokkuostu ajad ja kohad.

Valitsuse poolt kinnitatud rukki ja nisu

ostu-müügi tingimused 1940. aastaks on järgmised:

Rukis: a) Riigi Viljasalv ostab põllupidajailt rukist ainult käesoleva aasta saagist, mis on kasvatatud nende endi talupidamistes ja ületab talupidamiste enda vajaduse.

b) Rukis peab olema puhas ja täiesti kuivatatud, niiskuse sisaldavusega mitte üle 13% ja normaalse lõhnaga. Rukis ei või sisaldada teisi viljakultuure, peale nisu, üle 1%, muid lisandeid, selle hulgas tungalteri, nisulilleseemneid, liiva, puru ja muid ümbrohuseemneid kokku mitte üle 1%, kusjuures ükski neist eraldi ei või ületada 0,4%, ja poolikuid teri mitte üle 3%. Kopitanud või üle 2% kasvanud teri sisaldavat rukist vastu ei võeta, samuti ei võeta vastu kroovitud rukist.

c) Riigi Viljasalv maksab põllupidajale täiesti kuivatatud rukki eest, mille loomukaal (erikaal) on 720 grammi, 17 senti kilogrammi eest; rukki eest, mille loomukaal on üle 720 grammi, makstakse iga ülleoleva 10 grammi eest 1% juure, ja rukki eest, mille loomukaal alla 720 grammi, makstakse iga allaoleva 10 grammi pealt 1% alushinnast vähem. Rukist, mille ühe liitri loomukaal on alla 680 grammi, vastu ei võeta.

d) Rukki kokkuostmise aeg ja vastuvõtukoht tehakse põllupidajale teatavaks Riigi Viljasalve poolt vallavalitsuste kaudu või kuulutuste teel.

e) Riigi Viljasalve loal võib põllupidaja saata rukki riigi lattu. Rukis saadetakse hariilikus kaubasaatmise korras. Saata võib kõikidest raudteejaamadest ja laevasadamatest, kus toimetatakse kaupade vastuvõtmist raudteel või laeval vedamiseks. Veokulud raudteel või laeval juures tasub ostja. Rukki kvaliteedi kindlaksmääramiseks ja muudes üksikasjades lattu müügi korral lepib müüja kokku Riigi Viljasalvega.

f) Rahamaksimine sünnib vilja vastuvõt-

misel. Lattu müügi korral, kui põllupidaja ise vilja üleandmisel ei viibi, sünnib rahamaksimine 5 päeva jooksul pärast vilja vastuvõtmist, rahaasutuse või posti kaudu, nii, nagu seda viljamüüja-põllupidaja soovib, kusjuures raha saatekulud kannab viljamüüja.

Nisu: a) Põllupidajalt ostetakse nisu ainult käesoleva aasta saagist, mis on kasvatatud nende endi talupidamistes ja ületab talupidamise enda vajaduse.

b) Nisu peab olema puhas ja täiesti kuivatatud, niiskuse sisaldavusega mitte üle 13% ja normaalse lõhnaga. Nisu ei või sisaldada teisi viljakultuure üle 1%, muid lisandeid, selle hulgas tungalteri, nisulilleseemneid, liiva, puru ja muid umbrohuseemneid kokku mitte üle 1%, kusjuures ükski neist eraldi ei või ületada 0,4%, poolikuid teri mitte üle 3% ja kasvanud teri mitte

üle 2%. Kasvanud teradeks loetakse niisugused terad, millel kasvuidu küljes, samuti ka lõhkenud ja pragunenud tera, kuigi neil idu maha hõõrutud. Kopitanud või nõgitera sisaldavat nisu vastu ei võeta, samuti ei võeta vastu kroovitud nisu.

c) Riigi Viljasalv maksab põllupidajale täiesti kuivatatud nisu eest, mille ühe liitri loomukaal (erikaal) on 790 grammi — 21 senti kilogrammi eest; nisu eest, mille loomukaal on üle 790 grammi, makstakse iga üleoleva 10 grammi eest 1% juure, ja nisu eest mille loomukaal on alla 790 grammi, makstakse iga allaoleva 10 grammi pealt 1% alushinnast vähem. Nisu, mille loomukaal on alla 740 grammi ühes liitris, vastu ei võeta.

d) Muud nisu ostu-müügi tingimused on samad, mis rukki kohta ette nähtud.

MESINDUSE ARENG. — РАЗВИТИЕ ПЧЕЛОВОДСТВА.

Mesipere arv Euroopas. Пчеловодство в Европе. Euroopas on mesipere-de arv kokku ca 13—14 milj. Mesipere-de arvu üksikuis riiges ja mee kogutoodangut näitab tabel. Üksikuis riigest on mesipere-de arv suurim Saksas 2,4 milj., seega umbes 1/5 Euroopa mesipere-de koguarvust. Sellele järgneb suurema mesipere-de arvuga Prantsuse, kus on 1,3 milj. mesiperet, s. o. ümmarguselt 1/10 Euroopa mesipere-de arvust. Edasi järgnevad juba suuremate vahemaadega endine Tšehhoslovakkia ja teised Balkani- ning Vahe-mereriigid. Arvuliselt vähem mesiperesid on Luksemburgis 12 tuh., Soomes 15 tuh., kummagis umbes 0,1% Euroopa mesipere-de koguarvust ning Norras 22 tuhat mesiperet. Eesti oma 104 tuhandega (1938. a.) asetseb Euroopa riikide seas 16. kohal. (Andmed puuduvad Suur-Britannia, Hispaania, Leedu ja end. Poola kohta).

Mesinduse intensiivsuse järgi maa-alaliselt on esikohal Helveetsia, kus 10 km² (1000 ha) maa-ala kohta tuleb 80,5 mesi-

Mesipere arv ja meetoodang Euroopas.

	Mesipere arv	Meetoodang kg
Saksa	1937 2 431 300	(24 313 000)
Prantsuse	1929 1 310 000	11 716 000
Endine Tšehhoslovakkia	1936 595 555	4 159 800
Jugoslaavia	1936 782 408	4 820 900
Kreeka	1936 682 700	4 279 700
Itaalia	1928 632 325	2 315 500
Rumeenia	1935 551 160	...
Portugal	1935 445 132	1 200 000
Ungari	1936 401 400	3 065 100
Helveetsia	1936 332 476	765 000
Bulgaaria	1934 302 100	1 605 800
Austria	1930 291 000	1 698 700
Läti	1937 188 800	2 508 900
Rootsi	1932 189 483	...
Belgia	1913 107 200	...
Eesti	1938 103 940	645 000
Taani	1920 100 860	...
Holland	1930 86 826	...
Albaania	1935 63 000	220 000
Norra	1929 22 150	240 000
Soome	1937 15 420	(231 800)
Luksemburg	1937 11 627	...
Türgi (koos Aasia osaga) 1936	1 161 560	5 260 900
NSV Liit (koos Aasia os.) 1929	5 036 400	...

peret, samal ajal kui Euroopa vastav keskmine on ca 26 ja Eestis 23. Helveetsias on mesinduse tihedus seega ümmarguselt 3 korra suurem kui mujal Euroopas. Teisist

1) NSV Liidu kohta puuduvad uusimad andmed. 1929. a. põllum.-loenduse andmeil oli seal 5,0 milj. mesiperet.

riigest on 10 km² kohta mesiperesid: end. Tšehhoslovakkias 64, Kreekas ja Saksas 52, Portugalis 50, Luksemburgis 45, Ungaris 43, Belgias ja mesindusmaana tuntud end. Austrias 35. Üle Euroopa keskmise mesiperede tiheduse on veel Jugoslaavia (31), Bulgaaria ja Läti (kummagis 29), kuna Holland 26 mesiperega 10 km²-le kujutab Euroopa keskmist.

Harvemini on mesiperesid Soomes, kus 10 km²-le tuleb 6,4 mesiperet, Norras 0,7, Rootsis 3,5 mesiperet. Teisist riigest alla Euroopa keskmist on Prantsuses 24, Albaanias ja Eestis 23, Taanis ja Itaalias 20, Rumeenias 19 ja Türgis (koos Aasia ja Euroopa Türgimaal) 15 mesiperet 10 km²-le.

Euroopas on keskmiselt 100 elaniku kohta 3,6 mesiperet. Üle Euroopa keskmise on Kreeka, kus 100 elaniku kohta tuleb 10,5 mesiperet, seega 3 korda enam Euroopa keskmisest. Kreekaile järgneb meie lõuna-naaber Läti 9,8 ja Eesti 9,3 mesiperega 100 elaniku kohta. Edasi riikide järjekord alanevas reas mesiperede arvu ja elanike suhtes on: Helveetsia 8,2, Türgi 7,2, Portugal 6,5, Albaania 6,2, end. Tšehhoslovakkia 6,0, Jugoslaavia 5,6, Bulgaaria 5,2, Ungari 4,6, Austria 4,3, Luksemburgi 3,9 ja Saksa 3,7 mesiperet 100 elaniku kohta.

Väikseima mesiperede arvuga, nagu maalaialise tiheduse juures, on Soome, kus 100 elaniku kohta on ainult 0,4 mesiperet ja Norra 0,8. Järgnevad Holland 1,1, Belgia 1,3, Itaalia 1,5, Rootsi 2,3, Taani 2,7, Rumeenia ja Prantsuse 3,1 mesiperet 100 elaniku kohta.

Meesaak. Suurim meesootja Euroopa **Продукция меда.** riik on Saksa, kellega võrdne on tõenäoliselt ka N. S. V. Liidu Euroopa osa. Järgneb Prantsuse ca 12 milj. kg. Kõigis teisis mais on mee kogutoodang märksa madalam.

Keskmine meesaak taru kohta on enamasti väga kõrkuv. Kuna esitatud keskmised on enamasti ühe aasta kohta ja pärinevad eri riigest ja eri aastailt, siis ei võl võtta toodud andmeid eriti iseloomustavate. Teatavat ülevaadet annavad nad siiski.

Kõrgemaid keskmisi saake näib saavu-

tatavat põhjapool. Soomes arvestatakse keskmiseks saagiks 15 kg tarule, Lätis 13 kg, Norras (1929) 11 kg, Saksas 10 kg, Helveetsias 8 kg, Prantsuses (1929) 9 kg, Ungaris (1936) 7,6 kg, Kreekas (1936) 6,8 kg, Jugoslaavias (1936) 6,2 kg, Eestis 6—7 kg, Austrias (1930) 5,8 kg, Bulgaarias (1934) 5,3 kg, end Tšehhoslovakkias (1936) 4,6 kg, Türgis (1936) 4,5 kg, Itaalias (1928) 3,7 kg, Portugalis (1935) 2,7 kg ja Albaanias 3,6 kg.

Võttes aluseks meesaagi eri mais ja rahvaarvu, leiame, et 100 elaniku kohta suurim meetoodang on Lätis, kus 100 elaniku kohta meetoodang on 130 kg. Järgnevais riiges on meetoodang 100 elaniku kohta kaks korda madalam, Kreekas 66 kg ja Helveetsias 64 kg. Ka Eesti asetseb meega omavarustuse suhtes edeosas. Aastane toodang 100 elaniku kohta on meil 58 kg. Meile järgnevad Saksa 37 kg, Ungari 35 kg, Jugoslaavia 34 ja Türgi 32 kg, — seega ca 4 korda vähem kui Lätis. Edasi Prantsuses ja end. Tšehhoslovakkias 28 kg, Bulgaarias 27 kg, Albaanias 22 kg, Austrias 20 kg, Portugalis 17 kg 100 elaniku kohta. Väikseima meetoodanguga on Itaalia 5,6 kg ja Soome 6,5 ning Norra 8,4 kg 100 elaniku kohta.

Mesinduse tasemed Euroopas:
Уровень пчеловодства в Европе.

Mesinduse taseme kohta saame teatava pildi üksikute maade keskmisest meesaagi kõrgusest

taru kohta. Saak on aga tugevasti mõjustatud looduslikest tingimustest, kliimast ja taimestikust. Heaks aluseks mesinduse taseme hindamiseks oleks liikuva raamilliste tarude levik, kuma see on esimeseks eelduseks ratsionaalseks mesindamiseks. Sellelt alalt aga statistilised andmed on veelgi puudulikud. Olemasolevate andmete järgi on suurim raamtarude kogus Helveetsias — 95,1%, Eestis 86% (1939 pm. loenduse andmeil), Ungaris 82%, Saksas 78% ja Austrias 60,5%. Mahajäänumaid maid ses suhtes on Portugal, kus raamtarusid on ainult 2,7% ja Kreeka 7,3%. Vähem kui pool raamtarusid tarude arvust on Jugoslaavias 42%, Prantsuses 45% ja Bulgaarias 46%. Teiste maade kohta puuduvad vastavad andmed.

Nagu toodud suhtarvudest nähtub, tuleb

Euroopas edenenumaks mesindusmaaks luge-
da Helveetsiat. Tähelepanuvääriv on ka
mesindusmaana meie lõunanaaber Läti, sa-
muti kui meie kodumaa mesinduski näib võr-
reldes teiste Euroopa riikidega olevat üsna
kõrgel tasemel.

**Mesindus väljas-
pool Euroopat.**
Производство
вне Европы.

Väljaspool Euroopat on
kokku umbes samapalju
mesiperesid kui Euroopas
— ca 15 miljonit. And-

med teiste maailmajagude mesindusest on
aga veel puudulikumad kui Euroopa osa
kohta.

Ameerikas on mesiperesid 6—7 mil-
jonit. Suurem osa neist asub P.-Am.
Ühendriiges, kus on umbes 4,1 milj. mesi-
peret. Mesinduse lase P.-Am. Ühendriiges
on kõrge. Keskmiseks meesaagiks arvesta-
takse 16 kg tarule, kogutoodang seega ca 65
milj. kg mett. Suure maa-ala tõttu on mee-
toodangus üksikute riikide vahel suuri eri-
nevusi ja üksikute osariikide keskmised saa-
gid kõiguvad 7—47 kg-ni taru kohta. 100
elaniku kohta on USA-s 3,6 mesiperet, seega
nagu Euroopaski, 10 km² kohta aga ainult
5,7 mesiperet, mis Euroopa oludes on väga
harv. 100 elanikule tuleb omamaist mett
58 kg, seega nagu Eestis.

Kanadas oli (1936. a.) 370 600 mesiperet
ja nende toodang 10—11 miljonit kg mett.
100 elaniku kohta mesiperesid on 3,4, 10 km²-
le 0,4 peret. Meesaaki arvestatakse keskmis-
selt 28 kg tarult ja toodang 100 elaniku koh-
ta on 94 kg.

Guatemalas oli (1936. a.) 25 900 mesipe-
ret, nende toodang ca 1,2 miljonit kg mett.
100 elaniku kohta tuleb seal 1,1 mesiperet,
10 km²-le 2,4 peret, keskmine saak 45 kg
mesipererele ja 100 elaniku kohta meetoodang
48 kg.

Argentiinas oli (1927. a.) 89 200 mesipe-
ret, nende toodang 4,6 milj. kg mett. 100
elaniku kohta tuli 0,7 taru, 10 km² kohta 0,3
taru. Keskmiseks saagiks mesipere kohta
oli 51 kg ja 100 elaniku kohta 36 kg mett.

Tšiilis oli (1930. a.) 114 300 mesiperet,
toodanguga 1,7 milj. kg mett. Mesiperesid
100 elanikule tuli 2,5 ja 10 km²-le 1,5. Kesk-

miseks toodanguks mesiperelt 15 kg ja 100
elaniku kohta 37 kg mett.

Uruguais (1930. a.) oli 43 600 mesiperet,
toodanguga 203 600 kg mett. 100 elaniku
kohta tuli 2,1 taru, 10 km²-le 2,3 taru. Mee-
toodang perele 4,6 kg ja 100 elaniku kohta
10 kg.

Ameerika maa-alaliselt harva mesilaste
esinemise korvab sealne suurem saak mesi-
pererele. Keskmiselt tuleb Ameerikas 100 ela-
niku kohta sama palju mett kui Euroopas.

Aafrika Egiptuses on mesindus juba
igivana majandusharu. Sealne mesindus ei
ole aga edenemud aastasadade jooksul, vaid
jäänud samaks kui see oli Egiptuse kultuuri
õitseajal. 1929. a. oli Egiptuses 349 300 mesi-
peret, millest ainult 3538 peret ehk 1% oli
liikuvate raamidega tarudes. Meetoodang
oli 671 500 kg. 100 elanikule tuleb Egiptu-
ses 2,2 taru, 10 km²-le 3,4 taru. Keskmine
meesaak 1,9 kg tarule ja 4,2 kg 100 elaniku
kohta.

Alžeerias oli (1930. a.) 136 400 mesiperet,
toodanguga 500 000 kg mett. 100 elaniku
kohta tuli 1,9, 10 km²-le 0,6 mesiperet. Kesk-
miseks saagiks 3,7 kg ja 100 elaniku kohta
7 kg mett.

L.-Aafrika Unioonis oli 1930. a. 47 100
mesiperet, toodanguga 445 000 kg mett.

Aasia. Jaapanis oli 1936. a. 201 000
mesiperet, toodanguga 2,5 miljonit kg mett.
100 elaniku kohta on see 0,3 ja 10 km²-le
5,3 mesiperet. Keskmiseks meesaagiks tarule
oli 12,5 kg ja 100 elaniku kohta tuli toodan-
gut 3,5 kg mett.

Süürias ja Liibanonis oli 1934. a. 45 800
mesiperet, toodanguga 88 000 kg mett. 100
elaniku kohta tarusid 1,2, 10 km²-le 2,3.
Keskmine saak mesiperelt 1,9 kg ja 100 ela-
niku kohta 2,3 kg.

Okeania. Austraalias 1936. a. oli
263 500 mesiperet, toodanguga 7 432 000 kg
mett. 100 elanikule oli mesiperesid 4,5, 10
km²-le 0,3 taru. Keskmiseks meetoodanguks
tarule 28 kg ja 100 elaniku kohta 109 kg
mett.

Uus-Meremaal oli 1937. a. 125 600 mesi-
peret. 100 elaniku kohta seega 7,9 ja 10
km² kohta 4,7 mesiperet.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

PIIMAVEDU RAUDTEEL 1939. A. ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫЙ ТРАНСПОРТ МОЛОКА В 1939 г.

Karjamajanduse arendamisega suureneb järjest piimatoodang, mis eriti ilmneb piimatranspordis raudteel. Kui 1937. a. veeti piima 13 895 tn, 1938. a. — 15 224 tn, siis 1939. a. veetud piimakogus ulatub juba 20 356 tn-le, mis ületab e. a. piimaveo 5 132 tn ehk 33,7%. Võrreldes piimaveo eelmise, s. o. 1938. a. veoga, siis saame piimaveost arvudes järgmise pildi:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Kokku
1939	2449	2188	2298	2236	1087	1144	1024	879	863	1845	2076	2317	20 316
Sellest NSVL	753	670	776	755	—	—	—	—	—	540	703	785	4 984
%	12,0	10,5	11,3	11,0	5,3	5,6	5,0	4,3	4,2	9,2	10,2	11,4	100,0
1938	824	819	1581	1593	963	1041	969	1045	1519	1604	1598	1668	15 224
Sellest NSVL	—	28	709	734	—	—	—	23	555	727	799	845	4 420
%	5,4	5,4	10,4	10,5	6,3	6,8	6,3	6,9	10,1	10,5	10,5	10,9	100,0
±%	+197,2	+161,1	+45,4	+40,4	+12,9	+0,0	+5,7	-15,9	-43,2	+15,0	+20,9	+38,9	+33,7

Suhteliselt oli piimavedu eriti suur aasta I veerandil, mil neljal esimesel kuul veeti üle 40% kogu piimatranspordist. Suve saabumisega algas piimatranspordi kahane-mine, mis aug. ja sept. isegi vähenes eelmise aasta samade kuude piimaveost, esimene 15,9 teine — 42,2%. Osaliselt mõjustas püuane ja soe suvi piimatoodangu kahane-mist ja et piima värskeilt turule toimetamine seab piimatranspordis ka raudteele suuri nõudmisi, on sellegi mõju tunda piimaveo vähenemises. Pealegi vähenes piima turusta-mine suvehooajal suurenenud piimatarvitu-sest maalt.

N. S. V. Liitu lähetati piima 4984 tn ehk ca 25% üldveost, mis ületab eelmise aasta 64 tn-ga ehk 12,8%. N. S. V. Liitu veeti piima seitsmel jahedaaja kuul, kuna suvel piimavedu oli katkestatud.

Kui vaadelda piima lähtekohti, siis ilmneb, et suuremaks piima transportijaks on Põhja-Eestis, kuna Lõuna-Eestis on pii-mavedu väike. Osatähtsusest on piimalähe-tajana esikohal Harjumaa, kust lähedati 33,6% (e. a. 39,9%) üldveost ehk 5,2% enam mullusest. Harjumaal olid osatähtsusest suur-riimaks piimalähetajaks Keila 28,3%, Tal-linn 22,1%, Kohila ja Raasiku ä 15% kon-ventid Harjumaalt lähetatud piimakogusest. Virumaalt lähetati piima 30,3% üldveost,

kus oli esikohal Narva konvent (juurde ar-vatud ka sisemaalt Narva jaama kaudu N. S. V. L-u saadetud piim). Virumaalt lä-hetatud piimakogus ületab eelmise aasta 13,7%. Järvamaal oli esikohal Ambla kon-vent 44,4%, siis Koeru — 23,2%. Üldse saa-deti Järvamaalt 16,9 % e. a. 16,3%-lise osa-tähtsuse vastu piima üldveost. Kesk-Eestis oli piima lähetajaks Tartumaa, kust saa-

deti piima 11,5% üldveost ja enam mullusest 11,8%. Tartumaal oli peagu ainsaks piima lähetajaks Jõgeva konvent, 87,5% Tartu-maa piima üldveost, teised konvendid ei evi mainimisväärset osatähtsust. Läänemaalt veetav piimakogus kahanes 36,9% võrrel-des eelmise aastaga. Kõne all on ainult need põllumeeste konvendid, millele admi-nistratiivpiirest läbib raudtee. Kuigi piim vast sai alguse kaugemal raudteest, ar-vestatakse piimaveo alguseks jaam ja kon-vent, kus asetseb jaam millesse anti piim eda-sitoimetamiseks raudteel. Teiste maakonda-de osatähtsus piimaveos on väike.

Jaama d e s t oli piimaveos lähetajana esikohal (sulgudes e. a. arvud) Jõgeva 9,1% (e. a. 9,3%), Raasiku 4,3% (3,8), Lehtse 3,9% (4,6), Kohila 3,8% (4,2), Arukülla 3,4% (4,5) ja Saue 3,0%-ga (3,4).

Piima sihtkohtadeks olid peamiselt Tallinn ja Narva. Esimene sai 52,1%, teine 42,5% piima üldveost eelmise aasta 65,2% ja 28,8% asemel. Tallinna lähetatud piimako-guse osatähtsus kahanes peamiselt Narva koondatud NSVL-u edasisaadetava piima arvel. Narva siseturule minev piimakogus moodustab vaid ca 17% üldveost. Need kaks sihtjaama said kokku 94,9% veetud piima üldkogusest. Teised sihtkohad ei evi piimaveos mainimisväärset osatähtsust.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

РЫНОК СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРОДУКТОВ.

VÖITURG — МАСЛО.

Välisturgudele saadav vöihind püsis ka m. n. endisel tasemel. Vastavalt sellele noteeriti meie eksportvöihinnaks endiselt 208 s. kg franko saatejaam. Noteeritud hind on kehtiv 5—11. aug. s. a. sissetulnud vöi kohta. Tendents kindel.

Lääne-Euroopa karjamaajandusmaits jätkub vöitoodangu tagasimineku. Kuigi Taanis on rohukasv muutunud uuesti tunduvalt paremaks, ning selle tagajärjel piimakarja söötmisoluks paranenud, vöib see siiski ainult ajutist kergendust tuua. Jöusöötade saamisvöimaluste raskenemine ja nende hindade tõus on tegureiks, mis taani piimajandusele mõjuvad halvalt. Saksasse müüdiva vöi hinnatõus 324 Tkr-le kv. (Ekr. ca 2,60 kg.) ei vastavat siiski veel tootmiskuludele (Saksa andmeil), kuna jöusöötade hindade tõus olevat suurem.

Seega üheltpoolt tootmise tasuvuse nõrgenemine ja teisalt jöusöötade puudus on kiisimused, millised Taanis muutuvad järjest teravamaks.

Kuigi Hollandis piimakarja söötmine rajaneb suvel suurel osal rohumaille, avaldub ka seal praegu piima ja seega ühtlasi vöitoodangu tagasimineku. Seejuures on Hollandis läbi viidud vöitarvitamise normeerimine.

Vöitoodangu vähenemise tõttu on meil ka vöi väljavedu vähenenud.

Siseturul maksus vöi m. n. s. kg.:

Tallinnas	lauavöi	215—221	köögivöi	205—210
Tartus	"	215—221	"	200—210
Narvas	"	215—221	"	.. .
Viljandis	"	220	"	200
Valgas	"	215	"	200—218
Rakveres	"	220	"	200—215
Pärnus	"	221	"	200—210

JUUSTUTURG — СЫР.

Juustu maailmaturul valitseb kindel seisund. Hollandis püsis juustule elav nõudmine ja hindades jätkus augustis tõusutendents.

Taanis noteeriti juustule endised hinnad, turu seisund on kindel.

Itaalias on k. a. juustutoodang erakordselt kõrge ja ületab eelnenud aastad.

Tõusu näitab ka juustu sisemaine tarvitus, kuid vaatamata sellele valitseb turul suurenenud pakkumise tõttu ebakindel seisund.

Saksas püsis tasakaal juustu pakkumises ja tarvituses ning turg on kindel.

Eestis on eksportjuustuhinnad sõlmitud lepingute tõttu püsinud stabiilseina ja ühes eksportpreemiatega pidid need hinnad piimahiinguid ergutama šveitsi juustu valmistamisele. Piimatoodangu languse tõttu on aga ka šveitsi juustutoodang läinud tunduvalt tagasi. Jaanuarist märtsini tuli P. K. „Vöieksporti“ lattu 43% ja aprillist juulini 26% vähem šveitsi juustu sisse kui aasta varem. Poolaasta tagasimineku seega 37%.

Tallinnas noteeriti 12. VIII juustule järgmised hinnad. Eksportšveitsi juustu kohta franko Tallinn noteeriti:

Šveitsi juust hinnati:

	Juusturatta raskus	
	80 kg ja enam	alla 80 kg
12 A palli	143 s. kg	138 s. kg
12 B "	140 " "	135 " "
11 A "	135 " "	130 " "
11 B "	132 " "	127 " "
10 ABC palli	147 " "	147 " "

Eelnimetatud juustude vanus peab olema vähemalt 120 päeva.

Siseturu-juustuhinnaks noteeriti franko Tallinn: šveitsi juust 147 s. kg, edami, rasva väh. 45% 125—135 s. kg ja rasva väh. 25% 115 s. kg, bakstein — 130—135 s. kg ja tilsiti juust 130—150 s. kg. Konservjuust noteeriti rasvasisalduse järgi: juust, mille kuivaines on vähemalt 35% rasva, 140—155 s. kg, rasvasisaldusega vähemalt 45% 170—215 s. kg ja vähemalt 50% rasvasisaldusega juust 230 s. kg.

Eksportitava šveitsi juustu eest saavad juustutööstused ühes juurdemaksuga järgmist hinda.

	Juusturatta raskus	
	80 kg ja enam	alla 80 kg
12 A palli	198 s. kg	193 s. kg
12 B "	185 " "	180 " "
11 A "	180 " "	175 " "
11 B "	157 " "	152 " "

Tendents juustuturul kindel.

KASEIIN — КАЗЕИН.

Kaseiiniturul püsib kindel seisund. Tallinnas noteeriti kaseiinihindade noteerimis-komisjoni koosolekul 12. VIII eelnenust kõrgemaid hindu.

Toorkaseiini I sordi hinnaks noteeriti 29. s. kg ja II s. 27 s. kg, kusjuures toorkaseiin peab sisaldama kuivainet 36%. Vastavalt kuivaine sisaldusele võib hind kujuneda noteeringust kas kõrgemaks või madalamaks.

M. a. samal ajal noteeriti toorkaseiini I sordi hinnaks 10 s. ja II s. 8 s. kg. Seega on toorkaseiini hind tõusnud aasta kestes kolmekordseks ja saavutanud ühtlasi kõrgeima taseme.

Kuna praeguste hindade juures kooritud piima müüik kaseiinitööstusele võib anda rahuldavat lisasissetulekut, peaks see avaldama mõju kaseiinitoodangu tõusuks.

PEEKONITURG — БЕКОН.

Peekoni ja elussigade turul püsib nõudmine hea. Elussigade turustamine suve aja kohta on jäänud väikseks, seepärast oleks soovitatav et põllupidajad hakkaksid turustama sigu suuremal määral, et oleks võimalik täita senini sõlmitud lepinguid.

12. VIII—18. VIII maksavad „Eesti Lihaekspordi“ ühistapamajad seakasvatajaile peekonsigade I sordi eest tapakaaluga 60—72 kg

116 senti kg, kuna teiste sortide ja kaalude eest makstakse siseturu hindu.

Elussigade hindadeks noteeriti 12. VIII—18. VIII s. a.: sead raskusega kuni 120 kg 84 s. eluskaalu-kg, raskusega 121—160 kg — 88 s. eluskaalu-kg ja raskusega üle 160 kg — 88 s. eluskaalu-kg. Poeginud emiseid ekspordiks vastu ei võeta.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — УБОЙНЫЙ СКОТ.

Tapaloomade- ja lihaturul oli m. n. tapaveiste pakkumine suur, nõudmine suurenenud pakkumise tõttu tagasihoidlik. Suurest pakkumisest tingitud tapaveiste hinnad nõrgenesid pullide ja paremate lehmade juures 2 senti liha kg-kt, kuna lahjemate lehmade hinnad jäid püsima endisele tasemele, sest nende nõudmine oli sõjaväe tarvituse arvel parem. Muude lihasortide juures oli pakkumine väike ja hinnad paranesid lammastel 10 s., vasikatel 5 s. ja sigadel 4 s. võrra liha kg-kt.

Nädala keskmiselt maksusid:

Suured pullid: rammusad 64—67 s. ja keskmised 61—64 s. kg; eluskaalu järgi 39—42 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 61—64 s., keskmised 58—61 s. ja lahjad 55—58 s. kg; eluskaalu järgi 33—36—39 s. kg.

Lehmad: nuumatud 68—76 s., rammusad 58—67 s., keskmised 47—57 s., lahjad 40—46 s. ja praak 38—40 s. kg; eluskaalu järgi alates lahjadest 22—32—40—46 s. kg.

Mullikad: nuumatud 68—76 s., rammusad 61—64 s., keskmised 58—61 s. ja lahjad 45—50 s. kg; eluskaalu järgi 26—34—39—46 s. kg.

Vasikad: tapetud ühes nahaga ja pudemetega: nuumatud 85—95 s., rammusad 80—85 s., keskmised 70—80 s. ja lahjad 65—70 s. kg; eluskaaluga vastavalt sordile 45—55—62—68 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed (päädikud) jäävad ostjale, tuleb noteeritud liha-kg hinnale arvata juurde naha ja pudemete arvel lehmadel 12—13 s. ja pullidel 13—15 s.

Lambad tapetult: rammusad 95—100 s., keskmised 85—95 s. ja lahjad 75—84 s. kg; eluskaalu järgi 45—48—50 s. kg.

Sead tapetult ühes peade-jalgadega: noored peekonkaalulised ja lihasead 118—122 s. kg, rasvasead 120—125 s. ja vanad emised 108—112 s. kg; eluskaalu järgi noored ja lihasead 88 s. ja rasvasead 90 s. kg.

TOORNAHKADE TURG — КОЖА.

Toornahkadeturul seisund püsib kindlana. Nõudmine toornahkadele püsib hea. Hinnad endiselt stabiilsed. 9. VIII s. a. noteeriti Bõrsikomitee juures toornahkade kokkuostuhindadeks franko vastuvõtupunkt 12. VIII—18. VIII s. a.:

Veisenahad, värsked I sort pulli- 120 s. kg, lehma- ja mullikanahad 100 s. kg, II sort pulli- 108 s. kg, lehma- ja mullikanahad 90 s. kg ning praaknahad 75 s. kg; soolatud nahad I sort pulli- 143 s. kg, lehma- ja mullikanahad 120 s. kg, II sort pulli- 129 s. kg, lehma- ja mullikanahad 108 s. kg ning praaknahad 90 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, I sort kõik kuivad,

värsked raskusega kuni 3,0 kg kr. 5.00 tk, II sort raskusega üle 3,0 kg ühe kg hind kr. 1.65 ning III sort praaknahad kr. 3.25 tk. Tendents selgusetu.

Lambanahad, I sort OJ kr. 6.00 tk, II sort J kr. 5.00 tk, III sort L kr. 4.00 tk, IV sort K kr. 3.00 tk ja V sort praaknahad kr. 1.50 tk. Tendents kindel.

Hobusenahad, sabata ja lakata, I sort soolatud 17 kg ja üle ning värsked 20 kg ja üle kr. 16.00 tk, II sort soolatud nahad 10—17 kg ning värsked 12—20 kg kr. 11.00 tk ja III sort soolatud nahad raskusega alla 10 kg ja värsked alla 12 kg ning kõik praaknahad kr. 6.00 tk. Tendents kindel.

KANAMUNATURG — ЯЙЦА.

Kanamunahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 9. VIII noteeriti eksport- kui ka siseturumunade hinnaks endine hind. Vastavalt sellele maksab „Munaeksport“ tootjaile eksportmunade eest 113 s. ja sise-

turumunade eest 90 s. kg franko kogumispunkt. Tendents rahulik.

K. a. on meie kanapidamine olnud võrdlemisi edukas. Kanamunatoodangu suurenemise tõttu on tõusnud ka eksporditud kogused.

PIIMATURG — МОЛОКО.

Piimahinnad püsivad. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 12. augustil s. a. noteeriti Tallinna toodavale lahtisele piimale endised hinnad s. o. I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 13—14 senti liiter ja müügil piimatööstustele 12 kuni 13 senti liiter; II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 11—12 senti liiter ja müügil piimatööstustele 10—11 senti liiter. Nõudmine pakkumine oli mõõdunud nädalal tasakaalus. Nõudmise nõrgenemine on tingitud aedviljade ja marjade tarvitamise suurenemisest. Piima ülejääke ei ole registreeritud ja on arvata et lähemal ajal, aedviljade ja marjaturul pakkumise nõrgenemisega piima nõudmine kõveneb.

Nagu märgivad maalt tulnud teated, juulikuu lõpul ja augustikuu algul toimunud vihmade tagajärjel on heinaaardate olukord veidi paranenud.

Väikemüügil piimakauplustes maksus piim m. n. senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—20	—	15—17	13—14
Tartus	19	15—16	—	13
Narvas	16	—	—	11
Rakveres	16	—	—	11
Valgas	16	—	—	12
Viljandis	16	—	—	12—13
Pärnus	18	—	14	13
Kuressaares	—	—	—	12—13
Võrus	16	—	—	11—12

AEDVILJATURG — ОВОЩИ.

Köögiviljaturul on endiselt peamüügiartikliks kurk. Pakkumine ja nõudmine elav. Hinnad püsivad e. n. tasemel. Samuti ei ole muutunud eriliselt ka muude köögiviljade hinnad. Üldiselt tundub köögiviljadele nõudmine olema k. a. suurem, ku-

na pakkumine püsib keskmisena.

Marjaturul aedmarju vähevõitu, seetõttu hinnad püsivad e. n. tasemel. Rohkesti on müügil muustikaid. Uudisartikkelina ilmusid müügil põldmarjad, millede eest küsitakse 50—60 s. kg.

Aedsaaduste hinnad noteeriti 9. VIII:

Mustad sõstrad I valik eksport-kõlblikud kolmveerand valminud, kõvad, vabad marjakobarate vartest ja teistest lisanditest, franko kokkuostukoht pakkimiskuludeta 60 s. kg. Tendents tõusev.

Mustikad, pakkimiskuludeta, franko kokkuostukoht 35 s. kg. Tendents kindel.

Kurgid konservimiseks franko kokkuostukoht 12 s. kg. Tendents püsiv.

Tallinna turul maksusid 12. VIII:

	s. kg		s. kg
Aedmaasikad . . .	250—300	Sibulad	35—40
Vabarnad	150—170	Peakapsas	25—35
Karusmarjad . . .	50—150	Kaalikas	25—30
Punane sõstar . . .	40—45	Peet	25—30
Mustsõstar	80—90	Porgand	30—35
Valge sõstar	45—50	Salat	30—40
Põldmarjad	50—60	Spinat	25—35
Mustikad	40—45	Kartul	10—12
Soomurakad	150—170	Hornekaunad . . .	45—50
Tomatid	200—250	Aedoakaunad . . .	50—60

KALATURG — РЫБА.

M. n. oli kalaturg üldiselt vaene. Siseturul nii Tallinnas kui ka Tartus oli kalu vähe ja hinnad kõrged. Tallinna kalasadama kaudu tuleb müügile endiselt suuremal arvul turska, mis läheb peamiselt ekspordiks. Tursa rannahinnad on püsivad. Kalasadamas makstakse terve kala viisi 10 s. kg ja roogitud ilma peata — 17—18 s. kg. Tallinnas turuhind 15—20 senti.

Ka hakkab tulema müügile kilu. Nii tuli m. n. jooksul Tallinna kalasadama kaudu müügile 6—7 tuhat kg kilu, mis läks peamiselt siseturule, kuna konservitöösturid ei osta veel kilu sissesoolamiseks. Tallinna kalasadamas maksti kilude kg-st 40—70 s. seejärgi, kui suuris koguseis kalu müügile ilmus. Suuremate koguste müügiletuleku korral oli hind madalam. Laupäeval oli Tallinna turul kilu müügil rohkesti, kuid hind püsis kõrge — 80 s. kg.

Tartu turg oli üldiselt väike. Müügil oli Peipsi ahven, osalt ka Pärnu lahe kala. Nädala algul oli müügil räabist, hinnaga 55 s. kg. nädala lõpul aga vähem. Peipsi rannikul maksti haugi kilost 50 s., kohast 80—90 ja latikast 40—50 s. kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad sent. kg:

	Tallinn 10./VIII	Tartu 10./VIII
Meriforell (iherus) värsked . . .	550	—
Angerjas värsked	260	—
Koha "	150	100—120
Siig "	—	50—100
Haug "	80	50—70
Latikas "	75—80	30—55
Ahven "	40	25—40
Kilu "	85	—
Tursk "	15	—
" roogitud värsked	20	—
" filee "	45	—

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

AKTIVA

7. augustil 1940. a.

PASSIVA

1. Kattevara:		1. Põhikapital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides ning		2. Tagavarakapital	1 478 758,84
välisraha (§ 59)	47 763 895,87	3. Üritagavarakapital	4 122 865,94
2. Vahetusraha	919 731,75	4. Jooksvad kohustused:	
3. Sisevekslid:		a) pangatähed liikvel	85 298 140,—
kaubavekslid	18 627 138,19	b) jooksvad arved:	
põllumajanduslikud	2 805 054,—	valitsuse	13 212 797,46
metsatööstuslikud	11 770,—	pankade	9 844 911,52
4. Laenud:		teised	5 432 827,98
valitsusele	—	5. Muud passivad	26 990 536,96
teistele *)	32 339 589,71		
5. Kinnis- ja vallasvara	3 464 381,85		
6. Muud aktivad	44 905 873,59		
	<u>150 837 434,96</u>		<u>150 837 434,96</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: 42,16⁰/₀

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 701 145,67

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

ИЗВЕСТИЯ ОТДЕЛА ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ МИНИСТЕРСТВА ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ.

N. S. V. Liit. — Suur raudteede riik.

С. С. С. Р. — Великая железнодорожная держава.

Ülaltähendatud pealkirja all kirjutab „Известия“ 4. VIII s. a. üleliidulise raudtee päeva puhul:

Rõõmuga pühitseb täna nõukogude raudteelaste kuulsusriikas armee ja koos temaga kogu meie rahvas raudteelaste päeva. Viis aastat tagasi — 30. VII 1935. aastal kommunistliku partei keskkomitee ja Nõukogude valitsuse juhtivad jõud kohtasid Kremli seltsimehelikus vestluses raudteelasi. Selles kohtumisel oli esmajärguline tähtsus sotsialistliku transpordi arengus. Südamlikus kõnes, millega ta pöördus koosviibijate poole, määras sms Stalin suurima selgusega ja põhjalikkusega raudteetranspordi tähtsuse meie kodumaal, esitas raudteelastele nende pealisesanded.

Viimane viisaastak möödus võitluse lipu all staalilike juhiste teostamise eest, raudteetranspordi vääramatu tõusu eest. Selles võitluses saavutasid raudteelased oma rahvakomissar L. M. Kaganovičiga eesotsas partei keskkomitee ja nõukogude valitsuse juhatusel tõsist edu. Küllaladane on märkida, et kui 1935. a. juulis laaditi ööpäeva jooksul keskmiselt 73 tuhat vagunit, siis 1940. aasta juulis laaditi 108 tuhat vagunit.

Oma ajaloolises kõnes seltsimees Stalin rõhutas raudtee transpordi otsustavat tähtsust määratu territooriumiga Nõukogude riigi olemasolule ja arengule. Raudtee ühendab riiklikuks tervikuks meie maa lõpmatud alad. Ta liidab üheks majandusüksuseks tööstuskeskused ja põllumajandusrajoonid. Selles on raudteetranspordil suur riiklik tähtsus NSV Liidus.

Meie rahvas nimetab õigustatud uhkusega Nõukogude liitu suureks raudteede riigiks. Terasmagistraalid läbistavad tuhandete kilomeetrite pikkuselt Nõukogude maa ääretud avarused põhjast lõunasse ja läänest itta.

Nõukogude võimu esimesel kahekümnel

aastal ehitati 14½ tuh. kilomeetri pikkuselt uusi raudteid. Ainult kolmandal viisaastakul rajatakse 11 tuhat kilomeetrit uusi liine ja 8 tuhat kilomeetrit teist teed. Raudtee-ehituse suurejooneline kava leiab edukat teostamist. Veel eila vaiksetes steppides ja metsades kõlavad täna nõukogude vägevate vedurite jõulised viiled kuulutades suurte rajoonide õitsengut.

Aasta jooksul täienes raudteevõrk Lääne Ukraina, Lääne Valgevene, Bessaraabia, Põhja Bukovina ja Soomelt N.S.V. Liidule üleliiduliste rajoonide raudteedega. Need raudteed moodustavad kokku umbes 9 tuhat kilomeetrit. Asja N.S.V. Liitu astunud Leedu, Läti ja Eesti omavad üle 7 tuhande kilomeetri raudteid. Koos nende raudteedega ulatub N.S.V. Liidu raudteede võrk 100 tuhandele kilomeetrile. Suure raudteede riigi vägevus kasvab!

Partei, valitsus ja seltsimees Stalin isiklikult hoolitsevad väsimatult raudteetranspordi tugevdamise eest, selle kõige edenevaks, kõige täielikumana tehnilise varustamise eest. Meie teed said viimastel aastatel tuhandeid vägevaid reisivedureid „Joseph Stalin“ ja kaubaveovedureid „Felix Džeržinski“, vedureid „Sergo Ordžonikidze“ tender kondensaatoriga, palju suure kandevõimega vaguneid ja vagonette. Automaatne pidurdamine, vagunite haakimine, masina-liini jaamad, autoblokeerimine, muud liiki mehaneerimised ja automatiseerimised tähistavad transpordi tehnilise rekonstrueerimise edukäiku. Maa ei hoiä kolkku raha selleks, et veel enam tugevdada materiaalselt baasi. Ainult käesoleval aastal investeeritakse transpordi ja side kapitaalühitisisse üle viie miljardi rubla.

Kuid transpordi alal väärtuslikeimad on inimesed — suure raudteede riigi patrioodid. Stahhaanovlikult, krivososovlikult omandavad

nad uue tehnika ja sunnivad teda tegema kõike, milleks ta on võimeline. Oma tegudega mitmekordistavad nad armastatud kodumaa kuulsust ja kõvendavad tema kaitsevõimet.

Transpordi alal, nagu näitas seltsimees Stalin, on tähtsad ja olulised kõik, alates kõige suuremaist juhtidest ja lõpetades väikeste töötajatega — kuni rööpaseadjani, õlitajani, koristajani, kuna transport on konveieriks, kus on tähtis iga töötaja töö, iga kruvike. Täna austab rahvas kogu südamega raudteetranspordi esirinnas sammuvaid inimesi. Rahvas tervitab hiljutisi masiniste: Krivonosi, Ognevi, Bogdanovi, Troitskajat ja paljuid teisi, kes on saanud suuriks juhatajailks. Rahvas tervitab tuhandeid „väikseid“ töölisi, kes teevad imet veduri küttekolde juures, depoo võlvide all, teedel, rööpaseadmeil, selektorite juures. Rahvas tervitab masinist Papavini ja tema järglasi, kes hoolitsedes armastusega veduri eest on pikendanud nende noorust, masiniste — „vile-sajalisi“, kelle vedurid on sõitnud üle 500 kilomeetri päevas, julgeoleku ühiskondlikke revidente, termotehnika ühiskondlikke revidente ja teisi uuendajaid, võistluse peamehi, parteilisi ja mitteparteilisi transpordi enam-lasi. Selliste inimeste read kasvavad kiirelt ja peavad kasvama veel kiiremini.

1939. aastal N.S.V. Liidu Ülemnõukogu Presiidium austas ordenite ja medaliite andmisega 3064 Nõukogude Liidu paremat raudteelast. 1940. a. tõsteti esile 540 töötajat, kelle ohvrimeelne töö Oktoobri ja Kiärovi teedel aitas punaarmeele purustada Soome valgekaartlust. Neil päevil said ordineid ja medaleid kauge ida ja Kandalakša-Kuolajärvi uue raudtee 668 ehitajat. Ordenikandjate eeskujul innustab kogu raudteelaste armeed uuteks võitudeks.

Raudteelasil seisavad ees suured ja vastutusrikkad ülesanded. Transport, õpetab seltsimees Stalin, peab olema hästi töötavaks, vigadeta tegutsevaks, hea kellamehanismi taoliselt täpsaks konveieriks. Raudteelased peavad allatiseilt meeles pidama stalinlikku juhust selle kohta, et transpordi alal on tarvilik kõigepealt tegelik, enamlik distsipliin, s. o. kõigi osade kooskõla ja nende töö, täpsalt määratletud korras. See juhust ei ole täidetud kaugelki veel täielikult. Ei ole veel haruldased halb hoolitsemine veduri eest, tehnilise eksploatatsiooni määruste rikkumine, graafikast mitte kinnipidamine ja muud tööstusliku kultuuri puudused. Raudteelaste päeval ei tule mitte ainult teha kokkuvõtteid saavutustest — need on vaidlematud — vaid tuleb tungida ka kriitilise pilguga nõrkadele kohtadele, tugevdada võitlust töö kõrge mihususe eest, kultuuri eest, plaanipärasuse eest, teaduslikkuse eest. On tarvis kasustada täielikult uued võimalused, mis on avatud N.S.V. Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi ukaasiga 26. VII distsipliini tugevdamiseks ja tööviljakuse tõstmiseks. Kohalikud nõukogud, kogu meie ühiskond peavad veel enam tugevdama sidet raudteelasiga, asjalikult aitama kaasa transpordi edasisele tõusule.

Läheneb talv — kõige keerukam ja vastutusrikum aeg transporttöös. Sellele talvele peavad raudteelased minema vastu täies varustuses, arvestades möödunud aasta õppetunde, töötades nii, nagu seda nõuavad meie kodumaa huvid.

Lenini-Stalini partei ja Nõukogude valit-suse ümber vanikumatult koondunud nõukogude raudteelaste armee sammub edasi uuele loomingule, uutele võitudele.